

АЗƏРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТƏҺСИЛ НАЗИРЛИЈИ

АСПИРАНТЛАРЫН
ВƏ
ЖƏНЧ ТƏДГИГАТЧЫЛАРЫН

РЕСПУБЛИКА

ЕЛМИ КОНФРАНСЫНЫН

МАТЕРИАЛЛАРЫ

(11—12 феврал 1998-чи ил)

II

БАКЫ — 1998

ИСАЈЕВ И. А.

Хәзәр Университети

ДӨВЛӘТЛӘ ӨЗӘЛ ТӘҢСИЛ АРАСЫНДА МҮНАСИБӘТДӘ ДАЕК-ин РОЛУ

Азәрбајчан Республикасы Тәһсил Назирлији тәһсил системинин мәркәзи идарәетмә органы олмагла Назирләр Кабинетинин мөјјәнләшдирдији тәһсил сијасәтини һәјата кеңирир. Тәһсил системинин гәбул олунмуш гәјдаларына риәјәт едилмәсини тәһсилдә прогнолашдырманы вә лазыми норматив сәнәдләрин һазырланмасыны тәмин етмәк мәгсәдилә Тәһсил Назирлији нәздиндә Дөвләт Али Эксперт Комиссијасы јарадылыр. Комиссијанын әсаснамәсини һәкумәт тәсдиг едир.

1993-чү илдә белә бир гурум (ДАЕК) јарадылды. Бу комиссијанын әсас иши Азәрбајчанда Тәһсил ганунунун ишыг вердији өзәл тәһсил мүүссисәләринин јаранма гәјдаларынын һазырланмасы, фәалијјәт нормативләринин мөјјәнләшдирилмәси вә аккредитасија олунмасы иди. Лакин чох чәкмәди

ки, өлкәдә һакимијјәт дәјишиклији илә әлагәдар мөвчуд ДАЕК-ин фәалијјәти зәифләди вә тезликлә дајандырылды. Јени али тәһсил очагларынын јаранма механизми олмадығы, тәһсил сијасәтиндә тәһсилин идарә олунамасында һакимијјәтсизлијин һөкм сүрдүјү дөврлә, парадоксал олса да, өзәл тәһсил мүәссисәләри јаранмагда иди. Артыг 1994-чү илдә белә тәһсил очагларынын сајы диггәти чөлб едәчәк гәдәр артмышды.

Тәһсилдә дөвләт сијасәтини горумаг, өзәл тәһсил системи тәнзимләмәк мөгсәдилә Азәрбајҗан Республикасы Президентинин 1994-чү ил 24 сентјабр тарихли 212 сајлы фәрманы илә Назирләр Кабинети јанында јени ДАЕК јарадылды. Кениш сәләһијјәтләрә малик бу комиссија там дөвләт мәнәфејиндән чыхыш едәрәк өзәл тәһсил мүәссисәләринин јаранмасыны аккредитасија јолу илә мәнһудлашдырмаға чалышырды.

Артыг сүр'әтлә артмагда олан вә ичтимаијјәт тәрәфиндән бирмәналы гаршыланмајан, чохминли тәләбә аудиторијасы газанмыш чохсајлы өзәл тәһсил очагларынын гаршысынын алынмасы күчлә дејил, белә тәһсил мүәссисәләринин дәгиг јаранма механизминин һазырланмасы васитәсилә ола биләрди.

Дөвләт тәрәфиндән јарадылмыш, дөвләт тәһсил очагларынын ролуну вурғулајан ДАЕК кет-кедә үзүнү өзәл тәһсил доғру чевирмәјә башлајыр, өзәл али тәһсил очагларынын јаранмасы үчүн һүгуги база јарадыр вә бу ишин һәјата кечирилмә планыны һазырлајырды.

Мүәјјән мүддәт кечдикдән сонра ДАЕК өзәл тәһсил мүәссисәләринин бир сыра параметрләрә көрә дөвләт тәһсил очагларындан керидә галмадыгларыны, тәһсилдә даһа чевик вә мүтәрәгги рол ојнадыгларыны көрүр вә тәдричән өзәл тәһсил очаглары мәнәфејиндән чыхыш етмәјә башлајыр. 13 өзәл тәһсил мүәссисәси аккредитә олунар, дөвләт тәрәфиндән таныныр вә онларын фәалијјәти гануниләшир.

Шүбһәсиз ки, аккредитә олунамыш бу өзәл али мәктәпләр бир-бириндән чох фәрглидир вә ичтимаијјәт тәрәфиндән ејни чүр гаршыланмыш.

Беләликлә, чәмијјәтдә кедән дәјишикликләр чәмијјәтин инкишафы үчүн тәһсилин һүгуги базасыны дәјишдирмәјә башлады.

Лакин кечид дөврүндә белә бир һүгуги базанын һазырланмасы һеч дә садә бир иш дејил. Бунун үчүн бејнәлхалг тәһсил системи дәрин өјрәнилмәли, бу ишлә мәшғул олан тәшкилатын там мүстәгиллијинә, демократик идарәетмәјә вә кағыз үзәриндә јазылмыш ганунларла мөвчуд вәзијјәт арасында узлашмаја наил олмаг лазымдыр.